

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА КРИТИКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Інструментально-виконавське мистецтво»

Спеціальність **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від «16» січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Музична музика
Викладач (і)	Палійчук І. С.
Контактний телефон викладача	050 2463450
E-mail викладача	iryana.paliichuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6_ кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3472
Консультації	Консультації проводяться відповідно до лекційних та практичних занять із курсу

2. Анотація до навчальної дисципліни

Курс «Музична критика» є важливим етапом у розвитку професійного мислення здобувачів освіти, він формує творчу активність, виховує вміння оцінювати музичні твори та їх виконання, аналізувати різні форми виконавської практики, давати їм професійну та кваліфіковану оцінку, точно і правильно формулювати свої враження, вчить грамотно викладати свої думки в усній і письмовій формі. Курс «Музична критика» має практичне спрямування.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Музична критика» є виробити у здобувачів освіти уміння й навички аналізувати та продукувати тексти різного типу відповідно до мети, спрямування й умов спілкування в процесі майбутньої професійної діяльності.

Дисципліна має науково-практичну спрямованість і передбачає освоєння музичної критики як теоретично, так і практично.

Завдання навчальної дисципліни – оволодіння теоретичними знаннями в галузі музичної і загальної психології сприйняття, історії музики, соціології музики, знати основи інформаційної роботи, теорії комунікацій і ЗМІ, оволодіння практичними навичками спілкування як з окремим респондентом (артистом, композитором, продюсером), так і з масовою аудиторією; оволодіння навичками знаходити і відбирати потрібну інформацію про музичних і музично-культурні події; оволодіння умінням виробляти власну оціночну позицію, створювати власні та редагувати інші тексти різних жанрів у галузі музичної публіцистики, організовувати і проводити прес-конференції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

просвітницькі та художньо-пропагандистські можливості і завдання прикладного музикознавства; письмові та усні комунікації в системі ЗМІ; основні функції і завдання музично-критичної діяльності; історію української та зарубіжної музичної критики; місце і значення музично-критичної думки в культурі – сучасної і в історичній перспективі; характер відносини музичної критики і музичного мистецтва, музичної науки і соціуму; принципи аксіологічного (оцінного) підходу до явищ музичного мистецтва; специфіку художньої цінності та оціночної роботи в галузі музичного мистецтва; основні сучасні напрями творчої діяльності в сфері музичного мистецтва – композиторської творчості, виконавського мистецтва, музичного театру та інших музично-постановочних видів; типологію жанрів музичної критики; особливості рецензійної роботи;

вміти: готувати інформаційні матеріали, що стосуються всіх можливих сторін сучасного музичного життя і різних напрямів сучасного музично-культурного процесу; брати інтерв'ю у творчих людей рідною і (бажано) іноземною мовами, вільно вести бесіду на професійні музичні теми; сприймати, аналізувати, інтерпретувати і оцінювати будь-який музично-творчий продукт – нову музику, виконавську творчість, твори музично-постановочного мистецтва (сценічні, екранні, «плерерні») у всьому спектрі сучасної практики, як в академічній, так і в масовій музичній культурі; виконувати письмові роботи в різних жанрах музичної критики, готувати рецензійні матеріали, спрямовані на різні об'єкти творчого процесу: складати музику, виконавське мистецтво, музичний спектакль (опера, балет, мюзикл, мультимедійні вистави, шоу, музичні кіно- і телефільми); редагувати музично-критичні та інші журналістські тексти сторонніх авторів.

Для вивчення названого курсу необхідні знання дисциплін: «Історія світової музики», «Історія української музики», «Аналіз музичних творів», «Гармонія», «Теорія музики», «Українська мова», «Українська література», «Філософія».

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК4 Здатність до розв'язання проблем.

ЗК5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7 Здатність до критики та самокритики.

ЗК8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13 Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК14 Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного

мистецтва.

ФК4 Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК5 Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

ФК6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

ФК7 Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

ФК10 Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

ФК11 Здатність оперувати професійною термінологією.

ФК12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК16 Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

ФК18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати

ПРН4: Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН6: Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН7: Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН12: Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	40
практичні	20
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
V–VI	025 Музичне мистецтво	3	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичне заняття	сам. роб
Змістовий модуль 1. Музична критика як феномен культури Тема 1. Вступ. Основні завдання і принципи музичної критики	2		6
Тема 2. Основи критичного аналізу виконавського стилю	2	2	6
Тема 3. Категорія стилю та її роль в музично критичному аналізі.	2		6
Тема 4. З історії музичної критики	2		6
Тема 5. Особливості розвитку музичної критики в Україні	2	2	6
Змістовий модуль 2 Типологія музичної критики Тема 6. Інформаційні жанри музичної критики	4	2	10
Тема 7. Аналітичні жанри музичної критики	4	2	10
Тема 8. Художньо-публіцистичні жанри	2	2	10
Змістовий модуль 3. Критика як література: композиційні та стилістичні проблеми критичних жанрів. Методика роботи над критичними опусами Тема 9. Репортаж. Інтерв'ю	2	2	6
Тема 10. Анотація. Рецензія.	2	2	6
Тема 11. Огляд. Стаття	2	2	6
Тема 12. Портрет. Нарис	2	2	6
Тема 13 Есе. Фейлетон.	2	2	6

Змістовий модуль 4. Критик у музичному театрі			
Тема 14. Спектакль та його типи. Компоненти спектаклю.	2		6
Тема 15. Специфіка критики виконавства сучасної музики	2		6
Тема 16. Специфіка критики концертів неакадемічної музики	2		6
Змістовий модуль 5. Друковані ЗМІ України та музична критика			
Тема 17. Періодичні видання. Ринок друкованих ЗМІ та музична критика Газета. Журнал.	2		6
Тема 18. Будова друкованого ЗМІ. Редакція друкованого ЗМІ. Відділи, рубрики, змішана композиція.	2		6
ЗАГ.:	40	20	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника http://surl.li/myqwd та Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника http://surl.li/lkifv</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS.</p>		
	Шкала оцінювання: національна та ECTS		
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
80 – 89	B	добре	

	<table border="1"> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> <td></td> <td rowspan="3">зараховано</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0-25</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним курсом</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним курсом</td> </tr> </table>	70 – 79	C		зараховано	60 – 69	D	задовільно	50 – 59	E	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	не зараховано з обов'язковим повторним курсом
70 – 79	C		зараховано															
60 – 69	D	задовільно																
50 – 59	E																	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання															
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	не зараховано з обов'язковим повторним курсом															
Вимоги до письмових робіт	<p>Здобувачі освіти повинні мати уяву про жанри критичних робіт і вміти написати: по-можливості, рецензію на концерт, фестиваль або музичний спектакль, анотацію твору, аналіз творчості виконавця або композитора, соліста або творчого колективу, виконавський аналіз, оглядову або ювілейну статтю. Письмові роботи виконуються самостійно (в домашніх умовах), оцінюються по 10 балів за кожен вид роботи.</p> <p>Мета аналітичних робіт – дати можливість здобувачам освіти практично освоїти різні жанри критичної літератури, використовувати отримані ними у різних галузях творчості навички і досвід вивчення музично-теоретичних дисциплін у власній практичній діяльності. Відтак, у курсі «Музична критика» практично використовується весь творчий багаж здобувача освіти. У процесі написання й обговорення письмових робіт здобувачі освіти набувають досвід різного виду виступів та їх правильного оформлення.</p>																	
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Порядок та організація контролю знань здобувачів освіти, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника http://surl.li/myqwd</p> <p>До підсумкового екзамену допускаються студенти, які під час поточного контролю (практичних занять) набрали мінімум 25 балів.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться викладачем на практичних заняттях із метою визначення успішності розвитку здобувачів освіти та засвоєння ними навчальної програми на певному етапі навчання.</p>																	
Підсумковий контроль	<p>Вкінці V-го семестру проводиться рубіжний контроль – залік, який виставляється на основі проведених упродовж півріччя практичних занять.</p> <p>Вкінці проходження курсу (VI-й семестр) проводиться екзамен, який включає відповідь на усні запитання і написання невеликих критичних робіт (мінімум три) в різних жанрах: рецензію на концерт, фестиваль або музичний спектакль, анотацію твору, аудіо-диску, аналіз творчості виконавця або композитора,</p>																	

	соліста або творчого колективу, виконавський аналіз, оглядову або ювілейну статтю і т.д.
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи із курсу «Музична критика» передбачають написання невеликих критичних робіт (мінімум три) в різних жанрах: рецензію на концерт, фестиваль або музичний спектакль, анотацію твору, аудіо-диску, аналіз творчості виконавця або композитора, соліста або творчого колективу, виконавський аналіз, оглядову або ювілейну статтю

Академічна доброчесність: Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:

Положенні про запобігання академічному плагіату (нова редакція) у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

<http://surl.li/dzugk> метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально-і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування

Положенні про

Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція)

<http://surl.li/dhrfg>, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

Кодекси честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)

<http://surl.li/dhres>, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади

та введені у дію

Наказом ректора № 529 від 27.09.2022 р. «Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету»

Наказом ректора № 530 від 27.09.2022 р. «Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу. Очікується, що всі здобувачі освіти відвідають аудиторні заняття курсу. Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) семінарських занять та опрацюванні літератури із лекційної тематики курсу.

Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Рекомендовані платформи:

Платформа Coursera for Campus;

сучасний студентський простір Paragraph (на базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника);

Erasmus+UA

8. Рекомендована література

Основна

1. Галлер М. Техніка репортажу : навчальний посібник / пер. із нім. В. Климченко, В. Олійник; за загал. ред. В. Іванова. К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011. 348 с.
2. Еверетт Д. Навчальний посібник репортера. К. : ПроМедіа, 2002. 26 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / 3-тє вид. Львів : ПАІС, 2008. 276 с.
4. Зінкевич О. Чекан Ю. Музична критика: теорія та методика : навч. посіб. Чернівці : Книги–ХХІ, 2007. 424 с.
5. Кривошея Г. П. Теорія і практика журналістики : навч. посібник. Київ : Видавництво національного авіаційного університету, 2007. 220 с.
6. Лісневська А., Коженівська Т. Мистецтво телевізійного репортажу : навч.-метод. посіб. для студ. з напрямку підготовки «Кіно-, телемистецтво та «Тележурналістика. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2013. 190 с.
7. Лутовинова В. І. Анування як процес аналітико-синтетичної переробки інформації : метод. посіб. Харків, 2003. 44 с.
8. Мельник Л. Музична журналістика: теорія, історія, стратегії. На прикладах із щоденної преси Львова від початків до сьогодення : монографія. Львів : ЗУКЦ, 2013. 384 с.
9. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник / 5-е вид., доповн. і доопрац. К. : ЦНЛ, 2011. 496 с.

Додаткова

10. Білозерова О. Музично-критичний текст: функції, жанри, структура аргументації. *Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство*. Тернопіль, 2017. № 1. (вип. 36). С. 5–10.
11. Василенко М. К. Аналітична проблемна стаття на сучасному етапі розвитку журналістики. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2006. Т. 23. С 94–99.
12. Василенко М. Динаміка розвитку інформаційних та аналітичних жанрів в українській пресі : монографія. К. : Вид-во Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2006. 236 с.
13. Друковані засоби масової інформації України. Довід. : у 2 ч. / упоряд. С. Буряк та ін. К. : Кн. Палата України, 2005. Ч.2 : Журнали. 400 с.
14. Збанацька О. М. Аналітико-синтетична переробка інформації. Макроаналітичне згортання інформації. Бібліографічний опис документів. Анування документів : навч. посіб. К. : НАКККіМ, 2014. 268 с.
15. Ізваріна О. Українське оперне мистецтво другої половини ХІХ ст. у музичній критиці сучасників [Електронний ресурс]. URL : <http://glierinstitute.org/ukr/digests/038/24.pdf>

16. Кияновська Л. Музична критика сьогодні: пошук гармонії у вселенському хаосі [Електронний ресурс]. URL : <https://moderato.in.ua/blogs/music-critic-today.html>

17. Кузнецова О. Д. Засоби й форми сатири та гумору в українській пресі. Львів : Видавничий центр університету ім. Івана Франка, 2003. 250 с.

18. Немкович О. М. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін : монографія. К., 2006. 534 с.

19. Палійчук І. С. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з курсу «Музична критика» для студентів освітнього рівня «бакалавр», напряму підготовки 025 «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ : «Фоліант», 2019. 35 с.

20. Портнов А. Про рецензійний жанр і культуру дискусії в українській історіографії. *Сучасність*. 2001. № 3. С. 154–155.

Техніка інтерв'ю. К., 2000. 120 с.

Викладач

кандидат мистецтвознавства, доцент Палійчук І.С.